

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Bezoekadres:
Weesperplein 8
(Vm. Stadstimmertuin 4-6)

Postbus 1409
1000 BK Amsterdam
www.crk.amsterdam.nl

Integrale Commissie Advies nr. 2022-4

Status: definitief

Onderwerp	Scholencoluster Meidoornplein (Noord)
Datum	16 maart 2022
Commissie	Eric Luiten (voorzitter), Annuska Pronkhorst, Tako Postma, Hans van der Made, Marianne Griffioen, Jeroen Schilt
Secretaris	Paul Rosenberg, Eric Snoeck
Toelichting	Gerard Kwakkenbos, Eric Bijlard (R&D), Bjorn Bleumink (BDP)
Overige deelnemers	Maartje Dingemans (PMB), Jan Remijnse (ICS adviseurs)

Achtergrond

Tegenover de voormalige parochiekerk St. Rita aan het Hagedoornplein in Amsterdam Noord ligt 'De Nieuwe Havo'. Het gebouw stamt uit 1985 en is nadien nog uitgebreid met gymzalen en noodlokalen. De Nieuwe Havo is één van de scholen van de stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam (VOvA), waaronder ook het Bredero Beroepscollege en het Vox College aan de Meeuwenlaan vallen.

De VOvA heeft gevorderde plannen om op de huidige locatie een nieuw onderwijsgebouw te realiseren waarin de naast De Nieuwe Havo ook het Vox College en het Bredero Beroepscollege worden gevestigd. Vanuit de gemeente is dit initiatief aangegrepen om op deze locatie ook een PO-school annex kinderopvang en een zelfstandige sporthal met drie gymzalen te realiseren.

Het zoekgebied voor deze drie nieuwe gebouwen ligt in de groenstrook tussen de Meidoornweg, het Hagedoornplein en de Buiksloterweg, het fietspad langs het Noordhollands Kanaal. De locatie maakt deel uit van het rijksbeschermd stadsgezicht Amsterdam Noord. De groenstrook langs het kanaal is onderdeel van de Hoofdgroenstructuur. In het recent vrijgegeven concept beleidskader Hoofdgroenstructuur heeft de dijk langs het kanaal de status van 'Groene verbinding' gekregen en het groen rond het bestaande schoolgebouw de status van 'Stadsplantsoen'.

Op basis van de eerste stedenbouwkundige voorstellen is in opdracht van de VOvA door BDP een schetsontwerp gemaakt voor een compact schoolgebouw tegenover de St. Ritakerk. Voor de sporthal en de PO-school zijn nog geen architecten benaderd.

Vraagstelling

Wat is de optimale stedenbouwkundige configuratie voor de drie gebouwen, welke relatie zouden zij moeten aangaan met de Van der Pekbuurt en de parkzone langs het kanaal en wat zijn daarbij passende ontwerputgangspunten?

Advies

De commissie begrijpt het gekozen uitgangspunt van drie losse gebouwen in een parkachtige setting maar is niet overtuigd dat de kansen van deze locatie zo optimaal worden benut. Er wordt uitgegaan van drie kavelpaspoorten die in omvang zijn afgestemd op de bouwopgave. Vanwege de aanzienlijk omvang van het programma ontstaat daardoor al snel een onbalans tussen 'groen en rood' en komt het conceptuele uitgangspunt onder druk te staan. De commissie mist daarbij de onderliggende analyse en diagnose van de groenstructuur met vegetatiepatronen, doorzichten, hoofd- en nevenroutes, aansluitingen op de omgeving en hoogteverschillen als onderlegger voor een nieuwe inrichting van het gebied. Het beoogde onderscheid de (verbindings-)zone langs het kanaal en het plantsoen blijft hierdoor onduidelijk. Daarnaast wordt geadviseerd de kavelpaspoorten in 3D op te bouwen.

Ronduit verrast en bezorgd is de commissie over het feit dat de herinrichting van de parkstrook, als landschappelijke drager van de drie nieuwe gebouwen, geen deel uitmaakt van de opdracht. Het ruimtebeslag van de scholen en van de sporthal blijft niet beperkt tot de kavel maar vraagt om een gedetailleerd uitgewerkte zonering van verharding en halfverharding en van openbaar en niet-openbaar terrein, die inzicht geeft in de werkelijke footprint van de gebouwen. Dat kan niet zonder een landschappelijk ontwerp met een realistische financiële reservering voor de uitvoering.

De commissie denkt dat de voorgestelde maat van twintig meter tussen de gebouwen niet leidt tot de gewenste ruimtelijke en visuele koppeling tussen de Van der Pekbuurt en de groenzone langs het kanaal en betwijfelt of deze doorgangen in de praktijk openbaar kunnen blijven. Wanneer dat niet zo is kan de maat beter worden verkleind zodat het idee van een cluster van gebouwen wordt versterkt en het groen langs de randen meer ruimte krijgt. Ook is te overwegen om de sporthal meer op te nemen in het landschap en de VO-school in de rooilijn van het Hagedoornplein te plaatsen. Er ontstaat dan meer contrast tussen een stedelijke wand langs de hoofdverkeersroute die een ensemble vormt met de Ritakerk, en een werkelijk parkachtige omgeving aan de andere zijde van de school.

De maat van twintig meter tussen de PO-school annex kinderdagverblijf en de bestaande woningen langs de Meidoornlaan is in de ogen van de commissie ook te krap. Daarmee gaat de bestaande diagonale relatie tussen het groene Meidoornplein en het stadsplantsoen verloren.

Overige opmerkingen

Beeldkwaliteit

Wanneer het park de drager moet zijn van de ontwikkeling dan zijn uitbundige architectonische referenties niet op zijn plaats en past een zekere terughoudendheid in vorm en materiaalkeuze. Het verband dat gelegd wordt met de baksteenarchitectuur van de Van der Pekbuurt doet geforceerd aan. Verwijzen naar een horizontale en verticale gevelgeleding maakt de nieuwbouw niet voelbaar tot een onderdeel van de wijk. Dat hoeft ook niet maar het is wel goed om helder te zijn over de uitgangspunten. De commissie adviseert de drie nieuwe gebouwen meer onderlinge verwantschap mee te geven en het contrast niet te scherp aan te zetten. De in het VO voor de Nieuwe Havo gepresenteerde beeldtaal kan daarvoor een goed uitgangspunt zijn.

Duurzaamheid

De commissie is het uit principe niet eens met het feit dat een betonnen gebouw van nog geen veertig jaar oud al weer wordt gesloopt en vervangen door iets nieuws. Vanuit oogpunt van duurzaamheid start het project daardoor met een 3:0 achterstand. Dat gezegd hebbend waardeert de commissie het streven naar hergebruik van materialen uit het oude gebouw. Zij adviseert de lat met betrekking tot energieprestatie en circulariteit in de nieuwbouwoopgave zo hoog mogelijk te leggen. Amsterdam heeft grote ambities op dit vlak en heeft hier de gelegenheid om zelf het goede voorbeeld te geven.

Amsterdam, 18 maart 2022

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Eric Luiten, voorzitter

Bijlage

Beleidskaders:

- Omgevingsvisie Amsterdam 2025
- Beschermd Stadsgezicht Amsterdam Noord (van der Pekbuurt)
- Hoofdgroenstructuur

Aangeleverde stukken:

- Toelichting Havo Noord (R&D, maart 2022)
- Concept Kavelpaspoort (R&D, 19-1-2022)
- Beeldkwaliteit Buiksloterweg – Hagedoornplein – Meidoornweg (R&D, 2022)
- Herontwikkeling Meidoornweglocatie (presentatie R&D, 16-3-2022)
- VO Buiksloterweg. Overleg CRK (presentatie BDP, 16-3-2022)